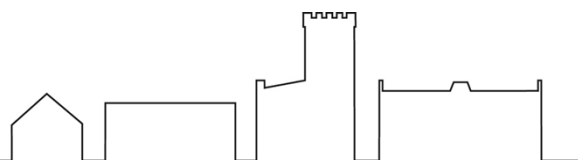

Öppna jämförelser 2021

Analys av resultat

Januari 2022
Kristofer Fagerström

Öppna jämförelser 2021 – analys av resultat

Vid utbildningsnämndens sammanträde den 8 december 2021 presenterade bildningsförvaltningen SKR:s kommunrapport för ”Öppna jämförelser – grundskola 2021”¹. I anslutning till denna rapport beslutade nämnden att bildningsförvaltningen skulle återkomma med en analys av det presenterade resultat i rapporten. I yrkandet anmodas bildningsförvaltningen att rikta särskild uppmärksamhet på följande: ”variationer i resultat mellan olika enheter både gällande åk 6 och åk 9 och söka förklaringar till variationer. Likaså bör analyseras hur de vikande meritvärdena för flickor vs pojkar i åk 9 kan förklaras”.

Nedan presenteras bildningsförvaltningens analys. Analysen är strukturerad på följande vis:

- Variationer i resultat mellan olika enheter
 - o Åk 6
 - o Åk 9
- Meritvärden åk 9 – flickor vs pojkar

Variationer i resultat mellan olika enheter

Åk 6 – samtliga elever²

Enhet	Antal elever	Andel elever som nått kunskapskraven A-E i alla ämnen (%)
Kevingskolan	71	85,9
Kyrkskolan	59	86,4
Ekebyskolan	72	87,5
Enebybergs skola	98	93,9
Stocksundskolan	103	94,2
Vasaskolan	65	~100
Danderyd, kommunal huvudman	468	91
Elevverket	16	~100
Vendestigens skola	12	100
Danderyds Montessoriskola	19	100
Danderyd, enskild huvudman	47	~100

Av tabellen framgår att skillnaden i resultat för eleverna i Danderyds kommunala enheter sträcker sig från en måluppfyllelse på 85,9 procent vid Kevingskolan, till cirka 100 procent³ vid Vasaskolan. Det är alltså en differens på cirka 14 procentenheter mellan den skola med högst andel

¹ Öppna jämförelser är en sammanställning av kommuners skolresultat. SKR är ansvariga för sammanställningen som bygger på officiell SCB-data som finns sammanställd i databasen Kolada.

² Samtliga elever omfattar just samtliga elever i årskurs 6 förutom 1) elever inskrivna i grundsärskolan och 2) integrerade grundsärskoleelever som får enstaka grundskolebetyg. I övrigt ingår alltså alla elever i årskurs 6.

³ Skolverket anger av sekretessmässiga skäl ”~100 %” när 1-4 elever inte når samtliga kunskapskrav. Tecknet ”~” ska alltså tolkas som ”cirka” i sammanhanget.

elever som nått kunskapskraven (A-E) i alla ämnen jämfört med den skola som har lägst andel elever som nått samtliga kunskapskrav. Det kommunala genomsnittet är 91 procent och standardavvikelsen – det genomsnittliga avståndet till medelvärdet – är cirka 4-5 procentenheter.⁴

Dessa resultatskillnader är förhållandevis mycket små. Närliggande och jämförbara kommuner har en tydligt större resultatskillnad mellan sina enheter.⁵ Bildningsförvaltningen anser därför att skillnaden mellan Danderyds enheter i åk 6 – sett utifrån andelen elever som når alla kunskapskraven i alla ämnen i åk 6 – är mycket liten.

Analyserar man resultaten på skolnivå är det svårt att finna en förklaring utifrån skolnivån då det handlar om ett fåtal elever som inte når godkända betyg i alla ämnen. På skolan med lägst kunskapsresultat i åk 6, Kevingskolan, var det färre än fyra elever, i varje enskilt ämne, som inte nådde upp till godkända betyg. De enda undantagen var geografi och samhällskunskap. Här var det fem respektive sex elever på skolan som inte nådde godkända betyg. I alla andra ämnen var alltså antalet icke godkända elever färre än fyra till antalet. Noterbart i sammanhanget är att skolan hade tre nyanlända elever som inte nådde godkända betyg i samtliga ämnen. Då det totalt sett rör sig som så pass få elever går det inte att skilja en eventuell skoleffekt från andra tänkbara orsaker i resultatvariationen, till exempel individfaktorer.

Bildningsförvaltningens slutsats vad gäller resultatskillnader mellan skolorna med elever i åk 6 blir därför att det inte finns någon resultatskillnad som med säkerhet kan förklaras utifrån en systemnivå mellan skolorna i Danderyds kommun. För att över huvud taget kunna spekulera i orsakerna till skillnaderna, som generellt sett är mycket små, behöver en analys göras på individnivå, vilket inte anses motiverat i detta fall.

Noterbart är dock att alla skolors mål i Danderyd givetvis alltid är att få alla elever godkända i alla ämnen. Samtliga skolor har en organisation för att anpassa undervisningen för elever som riskerar att inte nå godkända betyg i alla ämnen. Skolorna arbetar systematiskt med extra anpassningar och särskilt stöd i de fall det behövs. Danderyds skolor har vidare en hög andel utbildade lärare - av den senaste publicerade statistiken är 88,7 procent av Danderyds kommunalt anställda lärare legitimerade och behöriga att undervisa i minst ett ämne. Detta är den högsta andelen legitimerade lärare av Stockholm läns 26 kommuner.

Åk 9

Nedan presenteras ett diagram som visar meritvärdet för Sveriges samtliga 290 kommuner (kommunala skolor). Varje enskild stapel representerar en kommun och den blå triangeln markerar Danderyds position i riket. Av diagrammet framgår att Danderyd har det näst högsta genomsnittliga meritvärdet i riket, endast skånska Lomma har ett högre meritvärde. Det kan alltså fastslås att Danderyds kommunala skolor med årskurs 9 har en synnerligen hög måluppfyllelse mätt efter meritvärde.

⁴ Enligt officiell data är Vasaskolans måluppfyllelse cirka 100 %, men i själva verket ligger den faktiska måluppfyllelsen i spannet 93,9 %- 98,6 %. Beroende på hur man skattar Vasaskolans måluppfyllelse blir standardavvikelsen för Danderyds kommunala skolor 4-5 procentenheter.

⁵ Täby kommun har en resultatspridning på över 25 procentenheter i måluppfyllelse och Lidingö har en resultatspridning på över 55 procentenheter. Nämda kommuner har även tydligt större resultatskillnad mätt utifrån måttet ”standardavvikelse”.

Tabellerna nedan visar data för samtliga elever på skolnivå, såväl inkluderat som exkluderat för nyanlända elever och elever med okänd bakgrund.

Samtliga elever ⁶ , <u>inklusive</u> nyanlända och elever med okänd bakgrund ⁷				
Enhet	Antal elever	Andel gymnasiebehöriga elever (%)	Genomsnittligt meritvärde	Andel elever som nått kunskapskraven A-E i alla ämnen (%)
Mörbyskolan	164	92,1	273,7	87,8
Fribergaskolan	199	~100	276	95
Danderyd, kommunal huvudman	363	95,9	275	91,7
Viktor Rydbergs samskola	186	~100	277,8	96,2
Danderyd, enskild huvudman	186	~100	277,8	96,2

⁶ Samtliga elever omfattar just samtliga elever i årskurs 9 förutom 1) elever inskrivna i grundsärskolan 2) integrerade grundsärskoleelever som får enstaka grundskolebetyg och 3) upplästa betyg till exempel genom sommarskola.

⁷ Okänd bakgrund inbegriper elever som saknar personnummer i registren. Att personnummer saknas kan bero på att eleven inte är folkbokförd i Sverige, men de kan även finnas andra orsaker till detta, till exempel kan det handla om elever med sekretesskydd.

Samtliga elever, <u>exklusive</u> nyanlända och elever med okänd bakgrund ⁸				
Enhet	Antal elever	Andel gymnasiebehöriga elever (%)	Genomsnittligt meritvärde	Andel elever som nått kunskapskraven A-E i alla ämnen (%)
Mörbyskolan	..	96,8	280,4	92,9
Fribergaskolan	..	~100	277,1	95,5
Danderyd, kommunal huvudman	353	98,3	278,5	94,3
Viktor Rydbergs samskola	186	~100	277,8	96,2
Danderyd, enskild huvudman	186	~100	277,8	96,2

Det framgår att resultatspridningen mellan Danderyds kommunala enheter inom gymnasiebehörigheten är cirka 8 procentenheter, inkluderat nyanlända elever. Fribergaskolan hade cirka 100 % gymnasiebehörighet och Mörbyskolan 92,1 %.

På Mörbyskolan var det i reella tal 13 elever – åtta flickor och fem pojkar - som inte nådde full gymnasiebehörighet föregående läsår. Av dessa 13 elever var dock sju nyanlända vilket gör att det exkluderat för nyanlända endast handlade om fem elever som inte var behöriga till gymnasiet på Mörbyskolan. Exkluderat för nyanlända så nådde Mörbyskolan en gymnasiebehörighet på 96,8 %. Skillnaden mellan de båda skolorna kan därför främst tillskrivas antalet nyanlända på skolorna. Precis som ovan beskrivs så är Danderyds skolors mål alltid att alla elever ska nå full gymnasiebehörighet, men när det rör sig om fem elever på en skola – Mörbyskolan - och en till fyra elever på en annan skola – Fribergaskolan - så är det svårt att tala om en skolnivåeffekt. Orsaken till att de nio eleverna inte blev gymnasiebehöriga kan vara flera varav individuella faktorer inte kan uteslutas.

Skillnaden i genomsnittligt meritvärde är liten mellan de två kommunala skolorna. Mörbyskolans elever nådde 273,5 och Fribergaskolan 276 i genomsnittlig meritvärdespoäng. Exkluderat för nyanlända elevers resultat så stiger Mörbyskolans meritvärde till 280,4 och Fribergaskolan nådde 277,1 i genomsnittlig meritvärdespoäng. Även här anser förvaltningen att skillnaden mellan de båda kommunala skolorna är mycket liten, för liten för att tarva en mera djupgående analys. Noterbart är att Mörbyskolans högre antal nyanlända elever också påverkar skolans totala meritvärdespoäng mer än vad det gör för Fribergaskolan. Detta är, givet nyanlända elevers kortare skolbakgrund i Sverige, att betrakta som ett väntat utfall.

För nyckeltalet ”andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen %” är skillnaden som störst mellan de båda kommunala enheterna. För Fribergaskolan har 95 % av eleverna uppnått A-E i

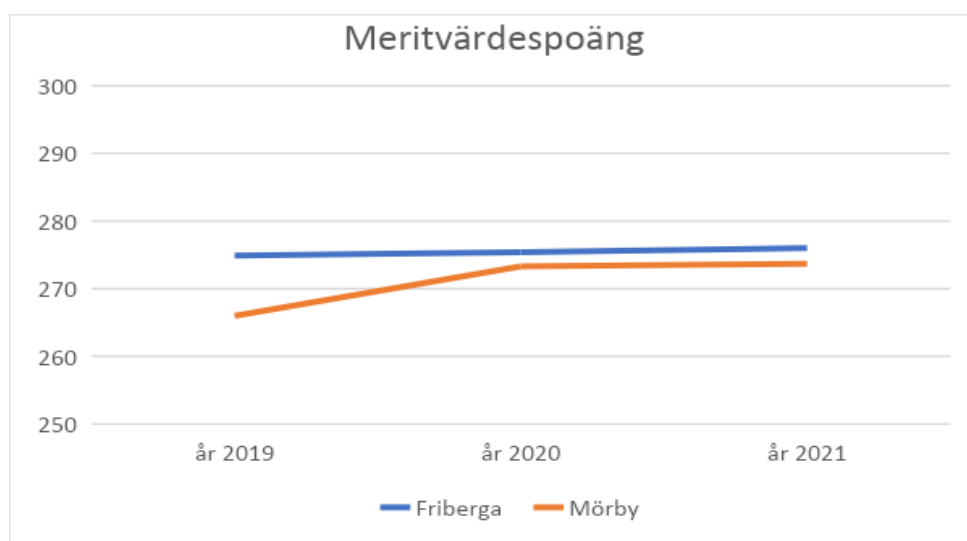
⁸ Om antalet elever som är nyanlända eller av okänd bakgrund är färre än tio till antalet dubbelprickas dessa i statistiken av sekretesskäl.

samtliga ämnen, medan det för Mörbyskolan handlar om en måluppfyllelse på 87,8 % av eleverna. Exkluderat nyanlända elever minskar skillnaden mellan enheterna till ca 2,5 procentenheter.

Granskas Mörbyskolans måluppfyllelse per ämne – inklusive nyanlända - finns det två ämnen med en lägre grad av måluppfyllelse än 95 % – teknik, 93,7 % och matematik 94,5 %. I reella tal motsvaras detta av tio respektive nio elever. I alla andra övriga ämnen överstiger måluppfyllelsegraden 95 %.

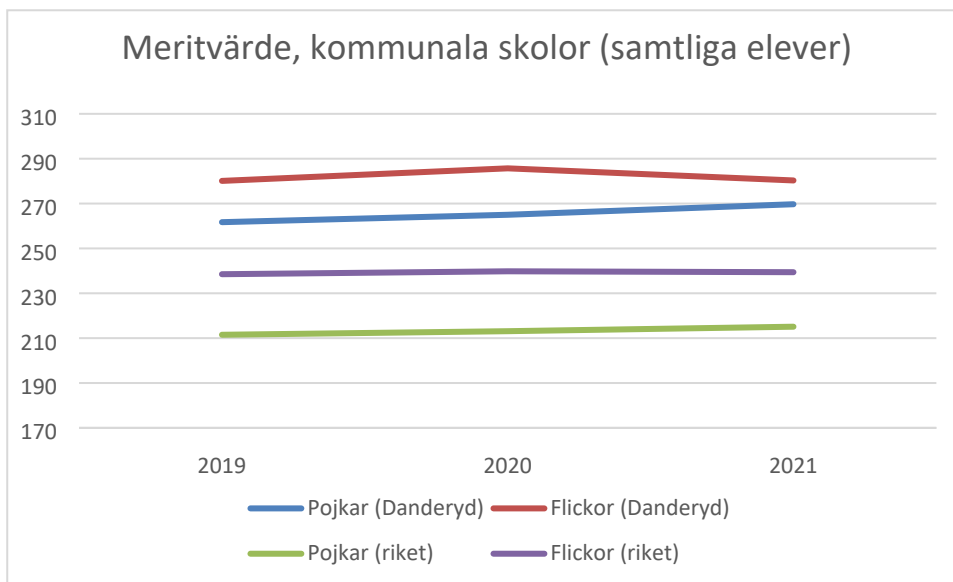
Meritvärden åk 9 - flickor vs. pojkar

Nedan presenteras meritvärdespoängsutvecklingen för Danderyds kommunala skolor de senaste tre åren. För att kontextualisera det hela presenteras först totalvärdet för att sedan brytas ned på kön, och därefter jämföras per kön och skola.

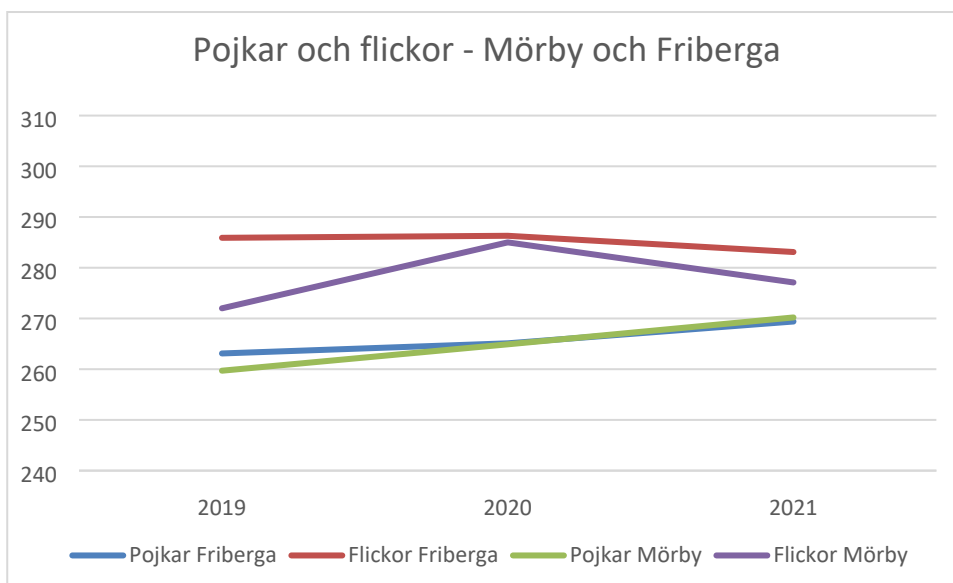

Sett över de senaste tre åren har meritvärdespoäng för de båda kommunala högstadieskolorna i Danderyd utvecklats stabilt. Båda skolorna har ökat sina meritvärdespoäng från redan mycket höga nivåer. Värt att notera är att Danderyds elever har högre faktiskt resultat än det modellberäknade värdet som SKR presenterar i Öppna jämförelser.⁹

⁹ Ett modellberäknat värde utgår de bakomliggande variablerna som enligt forskning påverkar skolresultat i störst utsträckning, det vill säga föräldrars utbildningsnivå, elevens antal år i Sverige, kön och så vidare. Givet ett visst elevunderlag beräknas ett värde, det modellberäknade värdet, som kommunen "borde" få rent statistiskt.

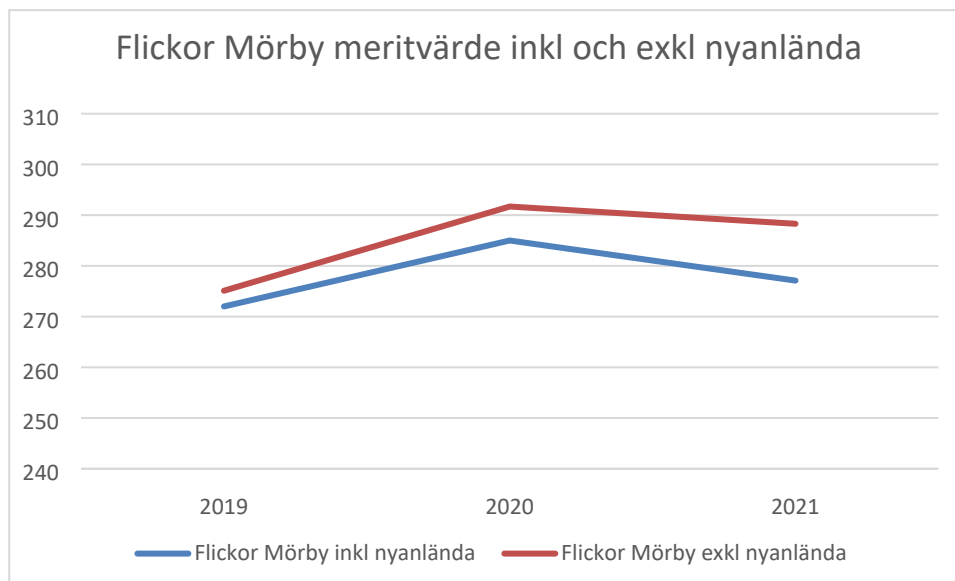
Fördelat per kön kan det noteras att flickor i Danderyd, i likhet med län och rike, har högre meritvärdespoäng än pojkar. Det senaste året har dock könsgapet mellan pojkar och flickor minskat i Danderyd. Detta beror både på att Danderyds pojkar har förbättrat sina resultat (+4,7 meritvärdespoäng) och på att Danderyds flickor har sjunkande resultat (-5,4 meritvärdespoäng). För att ta reda på om det rör sig om en kommungemensam skillnad eller om det handlar om olika skolors utveckling behöver elevernas resultat studeras närmare per skola.

Medan pojkar på både Friberga och Mörby uppvisar en jämn och positiv utveckling de senaste två åren är flickornas utveckling mera ojämn. Meritvärdespoängen för flickorna på Fribergaskolan sjunker från 286,3 (2020) till 283,1 (2021) – en differens på dryga tre meritvärdespoäng. Skillnaden gentemot 2019 är dock ytterst marginell, 0,4 meritvärdespoäng (2019: 285,9).

För Mörbyskolans flickor syns tydligare resultatskillnader. I jämförelse med föregående års resultat 285 (2020) så noteras i år en nedgång på nästan 8 meritvärdespoäng, 277,1 (2021). I jämförelse med två år tillbaka i tiden är det dock alltså en förbättring då Mörbyskolans flickor noterade 272 i meritvärdespoäng 2019.

Den könsdiskrepens som kan noteras i jämförelse med 2020 års värde – flickors sjunkande meritvärdespoäng - finns alltså på båda skolor men förklaras till största del av Mörbyskolans flickors nedgång som är tydligare.

För att studera skillnader i elevurval har resultaten för Mörbyskolans flickor exkluderats för nyanlända och elever med okänd bakgrund. När denna exkludering görs, den röda linjen ovan, så blir Mörbyskolans flickors minskade snittpoäng jämfört med föregående år marginell, från 291,7 till 288,3.

Förvaltningens konstaterar att skillnaden mellan och pojkar och flickor, med avseende på meritvärdespoäng, är mindre 2021 i jämförelse med 2020. Detta beror på att pojkar förbättrar sig på båda skolorna medan flickornas resultat sjunker. Även om båda skolornas flickor har ett försämrat värde är nedgången tydligare hos Mörbyskolans flickor. Sannolikt beror nedgången på skillnader i elevunderlag, skolans sjunkande meritvärdespoäng försvinner till stor del när nyanlända exkluderas ur statistiken. Då resultatnedgången för flickor, när nyanlända elever exkluderas i sammanställningen, är så liten, cirka 3 meritvärdespoäng (= en procent), görs bedömningen att en närmare analys har begränsat värde då det sannolikt inte går att fastställa att nedgången beror på skolmässiga faktorer.